

SCENARIUSZ ZAJĘĆ / WARSZTATÓW

Temat główny: Krytyczne myślenie w praktyce: symulacja kampanii dezinformacyjnej

Czas trwania: 4 godziny lekcyjne (180 minut)

Grupa docelowa: młodzież 13–18 lat

Forma: warsztaty praktyczne, praca w grupach, symulacja, quiz

Cele warsztatów

- Zrozumienie, czym jest krytyczne myślenie i jak działa w praktyce.
- Rozpoznawanie błędów logicznych i manipulacji w przekazach.
- Ćwiczenie symulacji kampanii dezinformacyjnej: tworzenie i demaskowanie treści.
- Rozwijanie współpracy i umiejętności analizy źródeł.

Plan zajęć

1. Wprowadzenie: czym jest krytyczne myślenie? (20 minut)

- Pytanie otwierające: „Czy zawsze wierzysz w to, co widzisz w internecie?”
- Definicja krytycznego myślenia – analiza, logika, sprawdzanie źródeł, pytania kontrolne.
- Mini ćwiczenie: każdy uczestnik ma zdanie typu „Naukowcy odkryli, że...” – zadanie: ułożyć pytania sprawdzające rzetelność informacji.

2. Jak działa dezinformacja? (30 minut)

- Przypomnienie pojęć: fake news, manipulacja, cherry-picking, framing, confirmation bias.
- Analiza w parach: uczestnicy dostają krótki tekst/post i mają odpowiedzieć:
 - Czy to może być fake news?
 - Jakie emocje wywołuje?
 - Jak można to zweryfikować?

3. Błędy poznawcze i emocje (30 minut)

- Omówienie: efekt potwierdzenia, heurystyka dostępności, narracje alternatywne.
- Ćwiczenie: uczestnicy dostają zdania i mają wskazać błąd logiczny lub emocjonalny przekaz, np.:

- „Wszyscy mówią, że to prawda, więc to prawda” → **heurystyka dostępności**
- „Ta grupa jest zła, bo zawsze robi źle” → **stereotypizacja**.
- Dyskusja: Dlaczego emocje są tak skutecznym narzędziem manipulacji?

4. Symulacja kampanii dezinformacyjnej – etap I (40 minut)

- Grupa dzieli się na zespoły (3–5 osób).
- Zadanie: każda grupa **tworzy mini kampanię dezinformacyjną** – np. fake news, grafika, komentarze botów, clickbait.
- Muszą określić:
 - Jaki jest cel kampanii (np. polityczny, społeczny, finansowy)?
 - Jakie techniki manipulacji zastosują (clickbait, retoryka strachu, cherry-picking)?

5. Symulacja kampanii dezinformacyjnej – etap II (40 minut)

- Grupy wymieniają się materiałami.
- Zadanie: **analiza i demaskowanie** –
 - Jakie techniki zostały użyte?
 - Kto mógłby na tym zyskać?
 - Jakie narzędzia fact-checkingowe można by zastosować?
- Prezentacja wniosków przez każdą grupę.

6. Podsumowanie i refleksja (20 minut)

- Wspólne stworzenie listy: **„Zasady krytycznego myślenia w internecie”**, np.:
 1. Zawsze sprawdzaj źródło.
 2. Zastanów się, jakie emocje we mnie wywołuje treść.
 3. Porównaj informacje w kilku miejscach.
 4. Zadaj pytanie: kto na tym zyskuje?
 5. Nie udostępniaj, dopóki nie sprawdzisz.